دلوونو فصل

(په شپېتمو کلونو کې د پښتو شعر څو بېلګې)

راټولوونکی

محمد اسمعیل یون

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لوونو فصل

(په شپېتمو کلونو کې د پښتو شعر څو بېلګې)

راټولوونکی

محمد اسمعیل یون

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب پېژندنه

د کتـــاب نـــوم:	دلوونو فصل
راټــولــوونکی:	محمد اسمعیل یون
خـــپــرنـــدوی:	یون کلتوري یون
چـــاپــشمــېر:	۱۰۰۰ټوکه
لــومـــړی چاپ:	۱۳۶۹ل کال
دویـــم چـــاپ:	۱۳۸۷ل کال
د راټـولـوونکي پرله پسې نومره:	(۳)
د خــپرنــدوی پرله پسې نومره:	(۳)
کـــمـــپوزر:	ضیاالرحمن ضیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

((زلمي هېوادمل)) ته چې پر دې دنیا یې د خپل زلمیتوب خوږې شېبې د پښتو د خدمت لپاره پر منډو رامنډو، دګردجنو پانو پر لټولو او پلټولو، د ناخرګندو پر څرګندولو، د چاپخونو د ماشینونو پر ګړبهار، د بې وقوفانو د سپېرو او ترخو خبرو پر اورېدلو، پر پلیو مزلونو، د نوي ادبي کښت پر کرلو د ځوانو هیلو پر هڅولو، په ویښه د شپو پر سبا کولو، د دې رنګینې دنیا د عیش او عشرت پر هېرولو، په بې درده زړونو کې د احساس پر ټوکولو، د لویانو د حق پر اداکولو او د پښتو د پیکي ګل پر تل ښېرازه ساتلو تېرې کړې او په بله دنیا خو به یې بې له شکه د دوزخ شنې او سرې لمبې له ژونده تاوې وي ځکه چې ده پښتو ته خدمت کړی او پښتو خو د ((دوزخ)) ژبه ده.

په درنښت

د قربانۍ پر همداسې لارې مین

یو بل ((یون))

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیولیک

ګڼه	سرلیک	مخ
۱	د دویم چاپ سریزه	۱
۲	پیلامیه	۲
۳	دا کلی مه ورانوئ	۱۳
۴	د میلاد شپو	۱۵
۵	دوه پوښتنې	۱۷
۶	غزل	۱۸
۷	دا د ګناهو خبرې	۲۰
۸	هیله	۲۲
۹	د قبر عذاب	۲۳
۱۰	رښتینی انځور	۲۵
۱۱	ګل سپرلی	۲۶
۱۲	ژوندي یادونه	۲۸
۱۳	د مینې یادګار	۳۱
۱۴	د اوبو رنګ	۳۲
۱۵	د مینې اور	۳۴
۱۶	سپېڅلې	۳۵
۱۷	د پرون سندرې	۳۶
۱۸	اپت	۳۷
۱۹	جګړه	۳۹
۲۰	زما برخه	۴۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱	وروستۍ سلګۍ	۴۱
۲۲	دزنګ پتري	۴۳
۲۳	دمورلیک ته	۴۴
۲۴	د پېړۍ ګالیله	۴۶
۲۵	غوټه ونه	۴۸
۲۶	غزل	۵۰
۲۷	د زهروپیالې	۵۱
۲۸	دنظرباران	۵۲
۲۹	د تیغونو لو	۵۳
۳۰	دحجرو شهادت	۵۵
۳۱	اوښکې	۵۶
۳۲	غزل	۵۸
۳۳	غزل	۵۹
۳۴	درڼا نیالګي	۶۰
۳۵	ژوبل دردونه	۶۲
۳۶	دنور وږي	۶۴
۳۷	دځنګل جنازه	۶۶
۳۸	پردی ساقي	۶۷
۳۹	دمحبت ګلونه	۶۸
۴۰	دحقیقت ډولۍ	۷۰
۴۱	غزل	۷۲
۴۲	مخه ښه	۷۳
۴۳	د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه	۷۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دويم چاپ سريزه

پر ۱۳۶۹ل کال زه د کابل پوهنتون د ژبو او ادبياتو پوهنځي د دريېم ټولګي محصل وم. دا وخت مې په ((شخصي لګښت د کتاب چاپ)) يو کوښښ او يو خوځون پيل کړی و او هڅه مې کوله يو شمېر هغه افغانان، چې له اقتصادي پلوه يې روزګار ښه و، دې ته وهڅوم چې په خپل لګښت علمي او هنري کتابونه چاپ کړي او په دې ډول د هېواد د فرهنګ په وده کې برخه واخلي. زموږ لومړۍ هڅه په دې برخه کې بريالۍ شوه او د خپل ټولګيوال (پښتون بهرامزي) په مالي لګښت مې ((نيمګړي ارمانونه)) اثر چاپ کړ. دا کار ددې سبب شو، زما نور ټولګيوال چې تر پښتون بهرامزي يې اقتصاد پياوړی و،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې ته وهڅېږي، چې هغوی هم د اثارو د چاپ او نور فرهنګي چارو لپاره پانګه بېله کړي. په دې کې زما يو بل ټولګيوال (حاجي خان محمد) چې يوې ډېرې درنې پښتنې کورنۍ ته منسوب و، د يو بل اثر د چاپ ژمنه وکړه، دا اثر ((د لوونو فصل)) و، چې ما د همدې ۱۳۶۹ل کال په بهير کې ترتيب کړی و. دا اثر اصلاً په شپېتمو کلونو کې د پښتو د ځو نو موتو

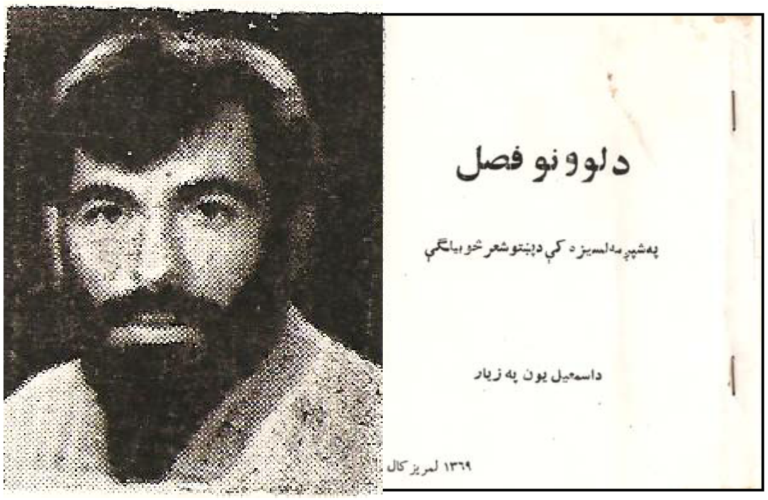

شاعرانو د کلام ځيني بېلګې دي، يا غورچاڼ دی چې اکثره د همدې لسيزې د حالاتو انځورنه کوي او هغه وخت زما هدف او پلان دا و چې موږ بايد د هرې لسيزې په پای کې د خپل ادب د بېلابېلو صنفونو منتخبات ترتيب کړو او دې سره به موږ ته په ډاګه شي، چې موږ له يوې لسيزې بلې ته په فرهنګي ډګر کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو مره پرمختګ کوو. د شعرونو دا غورچاڼ مې د همدې مقصد لپاره ترتیب کړی و، غوښتل مې د لنډو کیسو یو منتخب هم ترتیب کړم، خو بریالی نه شوم. دې اثر ته مې هغه وخت ځکه د ((لوونو فصل)) نوم ورکړ، چې پر هغه وخت په افغانستان کې د سرونو لو ګډ و او مونږ هیله لرله، چې د انساني سرونو د لو دا لړۍ باید بلې لسیزې ته وانه وړي او زړه کې مې ګرځېدله چې که بله لسیزه کې زمونږ هېواد ارام و او ما د بلې لسیزې د شعرونو غورچاڼ چاپوه، نو بیا به پرې د ((ګلونو فصل)) نوم کېږدم، خو په خواشینۍ سره باید ووایم چې د ((لوونو فصل)) د شعري جونګ تر چاپ وروسته دا دی نږدې دوه لسیزې تېرېږي، خو په افغانستان کې د سرونو لو همغسې روان دی. په دې تېرو دوو لسیزو کې زه بیا هم د دې جوګه نه شوم، چې د پښتو شعر او یا هم لنډې کیسې منتخبات چاپ او بیا له تېر سره پرتله کړم. خو اوس چې زه د خپل تېر کړي فرهنګي کار پر بیا راټولېدو او بیا کتنه بوخت یم، نو ددې اثر بیا چاپ او د انټرنټ ځپو ته د هغه خوندي کول راته هم ضروري ښکاره شول. که چېرې زمونږ نور ځوان فرهنګیان په هره لسیزه کې د خپل شعر منتخبات ترتیبوي، نو دا اثر ورته د هغه وخت د استوګن ادبي بهیر د یوه لس کلن شعري واټن ځو غوره بېلګې په لاس ورکولای شي. دا چې دا کتاب هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما د يوه ګران ټولګيوال حاجي خان محمد په مالي لګښت، د خوشال فرهنګي ټولنې د لومړني چاپي اثر په توګه ټولنې ته وړاندې شوی و ، نو دلته لازمه بولم چې له ګران حاجي خان محمد او همدارنګه خوشال فرهنګي ټولنې څخه ډېره مننه وکړم، چې دا اثر يې همغه وخت د چاپ له لارې خوندي کړ. د يادونې وړ بولم چې حاجي خان محمد او خوشال فرهنګي ټولنې بيا تر دې وروسته ډېر نور فرهنګي خدمتونه هم ترسره کړي، چې پر خپل ځای يې بايد يادونه او مننه ترې وشي.

زه په داسې حال کې چې اوس د خپلو اثارو د خوندي کولو پر کار بوخت يم، له نورو ليکوالو هم هيله کوم، چې خپل هغه اثار چې پر دويم ځلي او يا څو ځلي چاپ ارزي، بيا راټول او چاپ کړي او که چېرې چاپوي يې هم نه، نو د کمپيوټر او انټرنټ حافظې ته دې وسپاري، چې د مرګ له دايمي خطر څخه وژغورل شي، فرهنګي شتمني د ټول ملت مشترکه پانګه ده او مونږ ټول يې د خوندي کولو مسووليت لرو. د همدې هيلې په هيله چې زمونږ فرهنګي شتمني د هر ډول ناتارونو له خطرونو او ګواښونو خوندي وي، خپله دا سريزه رالنډوم، دا هم تاسې او دا هم په شپېتمو کلونو کې ((د لوونو فصل)) ، خدای دې وکړي زمونږ په هېواد کې نور د سرونو دا لوونه بند شي، په همدې هيله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه لو دی د ګلاب ګلاب سرونو په وطن کې
یو اور خو خدایه بل کړې د لوګرو په وزرونو

په درنښت
پوهندوی محمد اسمعیل یون
کابل- افغانستان
۱۳۸۷ل کال- د سلواغې ۶مه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیلامه

د سقراط په باب دا خبره ویل شوې چې: ((هغه شعر له جنون سره یو شی باله)) ددغې خبرې تفسیر په لېونتوب سره نه کېږي، بلکې دا خبره کولای شو چې د یوه بل ادبپوه او شاعر (ملیتون) په یوې جملې سره تفسیر کړو هغه وایي: ((څوک چې غواړي شعر ووایي باید په خپله مجسم شعر وي)). ځکه نو شعر ویل څه اسانه خبره نه ده، هر څوک چې غواړي په ځان د شاعر نوم کېږدي، تر هر څه دمخه باید هغه د شعر ویلو شعور ولري، د هغه ذهن باید ددې توان ولري، چې ژوند، ښکلا او اړیکې د خپل ذهن د ازمېښتونو او تجربو په مرسته د شعور او تحت الشعور په دنیا کې ووینې څو یې هنري انځور زموږ د احساساتو پر ارامه حالت غوغا راګډه کړي. د یوه ښه شعر، انطباعي رمز په همدغه ټکي کې پروت دی. په پښتو ژبه او پښتني ټولنه کې هم شعر او شاعري ددغه قوم له اند او ژوند، هنر او ښکلا سره تلپاتې ملګری دی، چې تراوسه یې خورا زیاته وده کړې ده، د پښتو شاعري د اوسنۍ پیاوړتیا یو دلیل دادی چې دغه شاعري لکه د نورو شرقي ملتونو د شاعرۍ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

شان داسې کلاسيکه زېرمه لري چې شاعر يې د تاريخ په هر ځرخ کې له هغې څخه په کمي او کيفي لحاظ فيض او برکت موندلی شي. حميد ماشوخېل نن سبا نه يوازې د پښتو او پښتني شاعرۍ بلبل ياد ېږي، بلکې د خپل کمال په سبب يې په ټوله سيمه او نړۍ کې د شعري بهير رښتيني کاروانيان پېژني او نن يې هم دده شعر دده موشګافي ته دده په خپله وينا د حيرت ګوته په غاښ نيولې ده. حميد په رښتيا هم د شعر نعمت يانې هغه تلپاتې لوربينه د پښتنو په برخه کړې، چې په هغې سره د پښتني او انساني اند او ژوند ټول اتموسفير تسخيرولای شي. د هغه شعر زموږ د شعر او زموږ د شاعر لپاره هغه مثال دی، چې د هغه په مرسته د انسان د ضمير په ائينه کې هم اوښکې ليدلای شو، هم شبنم او هم خنداوې. ځکه:

د غفلت په خوب ويده خلق يې ناوري
کـه ((حميد)) نـارې وهـي لکه جرس
ديوان(۱۳۲) مخ

په همدې ډول د رحمان بابا د شعر فياض سمندر د ژوند د حقيقت او انساني معرفت په حقانيت کې يو بل ډول احساس او کيف لري چې بې ښه او بده پر زړونو او فکرونو اغېزه کوي او د تسليمۍ غاړه يې د شعر هنګامې ته ږدي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیـا دې مـخ دی جـار وتلـی څـه بـلا شـوه
دا بــلا لــه کومــه لــوری راپیــدا شــوه
دا زمـا پـه یـار کـې مهـر وفـا نـه شـته
کـه دنیـا واړه بـې مهـره بـې وفـا شـوه.
د رحمان بابا دیوان(۱۷۰)مخ

هو:

لـه مقـدمې راتېرېـږو او د ((لوونـو فصـل)) د کرونـدو پـر درمندونو باندې وراوړو. زموږ د اوسني نسل په اند و ژوند کې دغه فصل داسې فصل دی، چې په عـام ډول زموږ د ملت د اوسني عصر حماسه جوړوي، هو حماسه د لوونو حماسه، د درمندونو حماسه، د وینو حماسه او د غربت حماسه، دا ددغه اثر د شعر تګلاره ده او په عمومي لحاظ پر همدې واټ روان انځوریز کاروان دی. په دغه اثر کې د اوسني پښتو ((شعر)) د منشور ټول هغه اړخونه چې د انعکاس قابلیت لري او له یوې رڼايي سرچینه اخلي، په ډاګه کېږي، دغه شعري اثر که موږ د یوه منشور په توګه خپلې مخې ته کېږدو، کېدی شي د هرې ضلعې او هر اړخ په ترڅ کې بېلابېل خصوصیتونه مطالعه کړای شو، په دغه ښکلاییز انځور کې د اوسني شعر ځینې ډېر مهم او د پاملرنې خصوصیتونه لیدلای شو:

په اوسني شعر کې د پخواني شعر خلاف د یوه انځور مسئله هېڅکله نه ده طرحه، په پخواني شعر کې ډېر ځله داسې عنعنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وه چې یو شعر باید یو انځور په ګوته کړای شي، معمولاً په پخوانیو ډېرو ښو شعرونو کې له دغه چال چلند څخه کار اخیستل شوی، مګر د اوسني شعر په ترڅ کې دا خبره ډېره نادره کار ګڼل کېږي. ځکه اوسنی شعر د انځور شعر دی، کېدی شي په یوه شعر کې د انځورونو امېلونه ووینو او کېدی شي د اوسني شاعر په لسو شعرونو کې د پخوانو دېوانونو په اندازه انځورونه ومومو، تر ډېره حده دا خبره د دغې مجموعې د شعرونو په برخه کې هم صدق کوي، راځئ دلته یو څو بېلګې په لنډیز سره لولو:

اشنا د موسېدلو حق له موږ نه دی اخیستی
د خپل او د پردي پر موږ د غم مهرباني ده
زما په وران مالت وراني جونګړې وران وطن کې
د مرګ او د سرو وینو دم په دم مهرباني ده

د زړه د پرهرونو د ټکور امید یې نه شته
چې نن په رقیبانو د مرهم مهرباني ده.

که چېرې خبرې ته لږ دقیق شو، نو دې نتیجې ته رسېږو، چې زموږ اوسنی ((شعر)) په تېره بیا د هغه ځوانه برخه لږ دقیقې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشریح او څېړنې ته اړتیا لري، ځکه دغه انځوریزې غوټې تر او سه هم زموږ په قلمونو او زموږ په وحشت ځپلو ارادو نه پرانیستل کېږي، همدا وجه ده چې په پورتنیو دریو بیتو کې یو د ((مهربانۍ)) انځور داسې پېچلې پدیده ده چې د دغه شعر په ترخ کې په څو اړخونو سره کارېدلې ده او هر ځای خپل خپل انځور ښیي، چې یو اړخ له بل اړخ سره یو رنګي نه لري. په همدغو دریو بیتونو کې هره برخه یو ځانګړی او اوچت انځور موږ ته راښیي په داسې حال کې چې پخوانی شعر او شاعري په دې اندازه انځوریزه نه وه، دا هم د دغه اثر څو نورې بېلګې:

جېلوانه!

دا لمدې لښتې مې په ملا باندې په پام وروه
چې دا مې نوې د اختر کالي دي څیرې به شي
مانۍ د باورونو مې تالا ځکه نن ښکاري
ملګري د یوې لارې یو ارمان معامله کړ دي
لیلا که د ښایست د سوداګرو سره لاړه
زموږ په زمانه کې مجنونان معامله کړ دي.

مخکې مو هم اشاره وکړه چې زموږ د ځوان نسل شاعري زموږ د عصر حماسه ده، هغه حماسه چې زموږ په ټوله شاعرۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې يې د شکل او محتوا په لحاظ ساری ډېر لږ ليدل کېږي، ځکه زموږ د غه حماسه زموږ د مظلوم ولس، زموږ د شهيد ولس، زموږ مهاجر ولس او زموږ د بريمن ولس د دغه عصر د ژوند هغه څه له ځانه سره لري، چې د مظلوم، شهيد او مهاجر ولس د شاعر د زړه او فکر په ژورو کې حلاجي شوی، انځور شوی او شعر شوی دی. هو هغه څه چې د وينو په زړه کې يې يوازې حساسې سترګې ويني، هغه څه چې د غم د اوښکو د سمندرونو او سېلابونو تر غرونو هغه خوا يې يوازې همدغه ځوان شعر او شاعر ويلي، دغه څه په دغه اثر کې ليدلای او لوستلای شو.

دا کلی مه ورانوئ،
ګورئ چې هلته ددې تورې ترورمې له غېږې
ساړه زګېروي جګېږي
سوزمن اواز راځي
او اميدوارې ميندې
د انتظار د بڼ د سرو ګلونو لارې څاري
دا کلی مه ورانوئ!
دا کلی مه ورانوئ! (څاڅکی، څاڅکی ۲۳ مخ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هر صورت ! ددغې مجموعې د شاعرانو پر وړاندې یو مهم مسئولیت هم شته، هغه دا چې: دغه کیفیت چې په دغو اشعارو کې او ددغو شاعرانو په نورو شعرونو کې لیدل کېږي، باید نور هم لوړ کړای شي او خپلې شاعرۍ ته باید نوره هم ښکلا او ځلا د تلپاتې ډالۍ په توګه ور په برخه کړي، نن سبا یو شمېر شاعران زموږ په افغاني ادبي بهیر (پښتو او دري) کې داسې هم شته چې بې وخته په وچ غرور ځنګه په پچه سپاره شوي، نو بیا یې د کشمیر د لیدو او فتحې نارې بې له دې چې د زمان پر وړاندې امتحان ورکړي پورته کړي دي، په دې هیله چې زموږ ځوان شاعر زمان او زماني ازموینه په خپله ایجادي برخه کې له یاده ونه باسي.

په درنښت
پوهنمل خالق رشید
د کابل پوهنتون د فرهنګي شورا رئیس

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا کلی مه ورانوئ

دا کلی مه ورانوئ !
دا کلی مه ورانوئ !
ګورئ چې هلته د شنو ولو د شنو سيورو لاندې
ګورئ د شنې ويالې ترخنګه د جلګو د پا سه
يو کوچنی پروت دی
يو کوچنی ويده دی
او د ورې لوپټې لاندې
په خوب وړو سترګو
د ناز په غېږه کې کوچني شينکي خوبونه ويني
دا کلی مه ورانوئ !

✵ ✵ ✵

دا کلی مه ورانوئ !
ګورئ چې هلته لکه زرکې زموږ د کلي نجونې
ګورئ چې هلته د بامو پر سر نورسې پېغلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کتار کتار
د لمر تر وړانګو خپل پیکي جوړوي
او په مینو ژبو
د پېغلتوب غوږ کې د ځوان هوس سندرې بولي
دا کلی مه ورانوئ !

✵ ✵ ✵

دا کلی مه ورانوئ !
ګورئ چې هلته له هغو سپېرو کوډلو ځنې
ګورئ چې هلته د دې تورې ترورږمۍ له غېږې
ساړه زګېروي جګېږي
سوزمن اواز راځي
او امید وارې میندې
د انتظار د بڼ د سرو ګلونو لارې څاري
دا کلی مه ورانوئ !
دا کلی مه ورانوئ ! [1]

---

[1] څاڅکي څاڅکي، د لیکوالو ټولنه، ۱۳۲۸ل کال، ۲۲-۳۲مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسحق ننګیال

د میلاد په شپو کې

ای ! د دې شنه اسمان په غېږه کې خوب وړې سپوږمۍ !
ای ! په دې شپو کې د پردېسو د سفر ډیوې !
ای ! د ګلونو او د پېغلو ، پېغلو وینو پرې !
ته راته ګورې؟
ته راته ګورې چې د کړیکو او تیارو ننبه شوم؟
او د ساړه ژمي خوني او ګنهکار ابلیس
زما د ګلابو او نرګسو باغ کې اور وکاره !
ته راته ګورې؟
ته راته ګورې چې محل مې له کارغانو ډک شو ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په ويالو کې د هيليو بچي وسوزېدل !
او زمورږ د کلي ميندې
د ميلاد شپو کې (بې لاسو او پښو بچيان زېږوي) ؟ !
ته راته ګورې؟

❋ ❋ ❋

ته راته ګورې چې مې ټول کلی چاره چاره دی؟
خلک په نوکو او برچو د يو بل سترګې باسي !
او د مالت نجونې
په خپلو تورو تورو څڼو کې ځوزان ټک وهي؟
آه
آه نازولې سپوږمۍ !
آه د رڼا مورې ! [1]

---

[1] څاڅکي څاڅکي، د ليکوالو ټولنه، ۱۳۶۸ل کال، ۹۲-۹۳ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

افضل ټکور

دوه پوښتنې

مور تپوس راځنې وکړو
کوم څيزونه دې خوښېږي؟
ما ځواب کې ورته ووې:
درې څيزونه مې خوښېږي
چې دي:
ژوند ، مينه او حسن
هغې بيا پوښتنه وکړه
کوم څيزونه دې بدايسي؟
ما ځواب کې ورته ووې:
درې څيزونه مې بدايسي
چې دي:
مرګ، وينه او ظلم، (۱)

(۱) ژوندون مجله ۱۳۲۸ل کال، ۲-۲ ګڼه، ۴۲مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

افضل ټکور

غزل

په مــــوربه بدنصـــــيبو د تـــــورتم مهربـــــاني ده
د يـــــار د تـــورو زلفـــو پېچـــو خـــم مهربــــاني ده

دا مــوربه جـل وهلـي يـې د ګـوټ پـه تمـه مـړه شـو
پـــــه غيـــــر و غمـــــازانو د صــــنم مهربـــــاني ده

يـــارانو د دار لوبـــه خـــو لا نـــه ده ختمـــه شـــوې
چـــې نـــه مـــرو دا پـــه مـــوربه د ســتم مهربـــاني ده

دا اوښکې مې د سترګو څه ګيلې څه اسوېلي شي
د وخـــت رابانـــدې دا پـــه هـــر قـــدم مهربـــاني ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشـــنا د موســـېدلو حـــق لـــه مـــوږ نـــه دی اخیســـتی
د خپـــل او د پـــردي پـــر مـــوږ د غـــم مهربـــاني ده

زمـا پـه وران مالـت ورانـې جـونګړې وران وطـن کـې
د مـــرګ او د ســـرو وینـــو دم پـــه دم مهربـــاني ده

د زړه د پرهرونـــو د ټکـــور امیـــد یـــې نـــه شـــته
چـــې نـــن پـــه رقیبـــانو د مـــرهم مهربـــاني ده.[1]

[1] له (پرهرونه او ټکورونه) شعري مجموعې څخه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمد تکل

دا د ګناهو خیری

ویې مروره یویې سه
دا د ګناهو خیری
چا به له پیالو سره غمونه اړولي وي
چا به د نیمرسې ګناهکارې له ټټر نه شراب څښلي وي
دا د بېخودیو استفراق درسره ومینځه
اوه څپې،
اوه ګامه پسې پورته کړه
پرې مینځه... !
دغه د صادقو جنګیالیو د عورتو د لامبو خیری
وروسته د ګناه له یوې تورې شپې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ويې مروړه يويې سه
دې قمارخانو نه د سګرټو پاتې شوي کاغذونه
دا غليظ لوګي
اوه شپې
اوه ګامه پسې پورته کړه
روڼ او پاکيزه کړه د پايتخت ګوګل
له چل و قسمونو نه
له شک او ګمانونو نه.

۹/۳/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمد تکل

هیله

جېلوانه !
دا لمدې لښتې مې په ملا باندې په پام اوروه
چې دا مې نوي د اختر کالي دي...
ځیرې به شي [1]

۱/۳/۱۳۶۹

---

(۱) احمد تکل، قلم جریده، ۱۳۶۹ل کال، ۲ گڼه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابراهیم شینواری

د قبر عذاب

ماته ملا ویل: (عیسی د خدای رسول یوه ورځ
له هډیرې دوه مړي،
بیا راژوندي کړل او پوښتنه یې د حال ترې وکړه
نو پرهېزګاره مړي
چې یې له مرګ نه څو پېړۍ تېرېدې
ویل: (په ما عمر شو تېر لکه یوه خوله خندا او یا څپه د نسیم.)
خو ګنهکار مړي چې درې ورځې یې شوې وې لا
له دې نړۍ نه د تلو
ویل چې دومره ځورولی یم ((د قبر عذاب))

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د پېړيو شمېر يې،
نه شم شمېرى ټول عمر
مور، ته چې اوس د نړۍ ارته او پراخه سينه
شوله د ګور په شانې
او دا اوچت بې انتها زمردين اسمان چت
مو شوه تخته د لحد،
مور، چې د ژوند په نړۍ مړه شو د تيارو له لاسه
او دوه اړخيز فشار د ګور د دېوالونو په شان
مور، زبېښي په منځ کې
او زمور، څو ګړۍ ژوندون چې شو (د قبر عذاب)
نو دا په کومه ګناه؟
مور، خو يوازې ژوند کې مينه کړې
او بېګناه يو او سپېدلي خپلواک ! [1]

---

[1] اخبار هفته، ۱۳۲۸ کال، ۲۳ګڼه، ۱۴مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابراهیم شینواری

ربښتینی انځور

هر څو مره چې تورې، تورې لړې
د غره څواوشا راټولې شي
ما د ځلېدونکي لمر شوخو پلوشو لاندې،
هغه وخت چې شین اسمان خندل ماته،
ټولې د غره ونې ببلې، ببلې ښې لیدلې دي
هلته ما په ننبه کړې
چې، تور ښتر یې زلفې وې،
سیند یې د اوبو پر مخ روان و په مستۍ او عشق
شنه بوټي خالونه وو د غرونو، ځلېدل ښکلي
نه وځي له مغزه نه مې،
هماغه ربښتیانی انځور
او، څرنګه چې دي،
زه یې هماغه ډول پېژنم ! !؛ [1]
۳۰/۲/۱۳۶۷

(۱) پلوشه جریده، ۱۳۶۹ل کال، ۶گڼه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسدالله اسد

ګل سپرلی

شـونډې دې نشـې زلفـې دې دامونـه کـړه
تېـر لکـه ورېـمـه پـه مـا دا سـپېره وختونـه کـړه

تـاو دې لـه بڼـو نـه شـم ولـه دا تېـره غشـي
مځکـه د زړګـي زمـا رنـګ پـه رنـګ ګلونـه کـړه

تـورو ګـورو وربځـو کـې مـخ د سـتورو نـه ګـورم
جـار دې شـم ورېـې سـلګۍ پـورتـه مـې غـړونـه کـړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

غــوا ړه چــې شــېبه شــېبه ســتا د هــر يــو ګــل رنــا
دې تيــا رو ګوټونـــو تـــه بـــل د زړه دا غونـــه کـــړه

ای د زمـــانې د لاس ګـــل ســـپر ليـــه دا وايـــم
دا ســـپېره اغـــزي ګـــلان کـــانې مـــې لعلونـــه کـــړه

مــرګ بــه پــه مــا واړوي خــاورې د ډېــرو پــه خېــر
ژونـد يـې د اسـد خـو بيـا دوه سـترګې جامونـه کـړه.[1]

(۱) ژوندون مجله، ۱۳۶۷ل کال، لومړۍ ګڼه، ۲۵ مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

باقي بريال

ژوندي يادونه

د شپېو مياشتو کلونو
پاتې شوی يو انځور دی
لا يې اوس د زړه په سترګو
په تيارو کې ننداره کړم
هلته
دنګ دنګ چنارونه
پورته شوې هسکه غاړه
د ګلابو جونه هسې
پټه خوله په برم ولاړ دي
او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوبي په ماښام کې
د اسمان سپین مخې پېغله
د ختیځ د غره له شانه
را اوچته په نخرو شوه
د کلا له دېوالونو
د چنار له هسکو څوکو
دا هغې ته، هغه دې ته
څه بې واره په کتو شوه
د ماښام تیاره خوره وه
هلته ستوري په ځلا وو
دلته بل وو مشالونه
زه د شنو ونو د لاندې
د اوبو غاړې ته ناست وم
د مرغانو اوازونو د ماښام چوپتیا
کړه ماته
او
ورېمو له هره لوري
ژوند ښښونکې سارا وړله
زما خو، ستومانه سترګې
لوبېدلې ښوربېدلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سپوږمۍ په پلوشو کې
ګونډې دلته یې یادونه
را تازه شي د لیدلو
د هغې سپوږمۍ د وړانګو
چې یې اوس به ننداره کړې
دا سپوږمۍ او چنارونه ![1]

(۱) ژوندون مجله، ۱۳۶۷ ل کال، ۴ ګڼه، ۱۸مخ.

د مینې یادګار

نه راته نوم او نه نښان پاتې شو
یادګار د مینې لوند ګرېوان پاتې شو

چې په ښېرو دې ځوانیمرګ نه شومه
سخت مې په زړه دغه ارمان پاتې شو
څومره شتمن دې لېونیان د مینې
قیس نه میراث لوی بیابان پاتې شو
څه بېکسي شوله راپېښه خدایه
زړه هم کوڅه کې د جانان پاتې شو

ستا د غمزو او اشارو له لاسه
نه راته دین او نه ایمان پاتې شو.[1]

(۱) نغري او سپېلني، ۴۴-۴۵ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاوون توپاني

د اوبو رنګ

زه چې کوچنی وم، د اوبو په مانا نه پوهېدم
کله مې سترګو اوبه سپينې،
کله ژېړې
کله شنې ليدلې،
او همېشه به مې له ځانه پوښتل
چې اوبه څه رنګ لري؟
خو يوه ورځ
په ښوونځي کې
د کيميا ښوونکي
زموږ ټولګي کې په تخته وليکل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې: (له دوه او اواچ) له جمعې نه اوبه جوړېږي
او اوبه،
رنګ نه لري،
خو په هر لوښي کې چې وا چول شي
د هغه رنګ اخلي؛
او اوس
له ډېرو کلو وروسته
لټومه
د کیمیا ښوونکی
چې تربښه وپوښتمه:
تا خو ویل چې اوبه رنګ نه لري،
زموږ د کلي
د ویالې
اوبه نو ولې
سرې
دي؟؟[1]

(۱) وروستی ټکی، ۱۳۶۷ل کال، د لیکوالو انجمن، ۳۷-۳۹مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مینې اور

لګېـــدلی مـــې پـــه زړه د مینـــې اور دی
ســـوزېدلی مـــې د ځوانـــو هیلـــو کـــور دی
ټولـــه شـــپه د تـــورو ســـترګو تصـــور کـــړم
رانـــه ورک مـــې د نمجنـــو ســـترګو تـــور دی
د خمـــار دود مـــې جګېـــږي لـــه لیمـــو نـــه
ســـاقي ګـــوره بیـــا مـــې خـــم دربانـــدې پـــور دی
پـــه لمـــن کـــې ټولـــوم د تومـــت کـــاڼي
خدایـــه دا څرنګـــه مینـــه، څـــه پېغـــور دی
حـــوادث بـــه یـــې هېڅکلـــه غلـــي نـــه کـــړي
چـــې پـــه ســـر کـــې مـــې د چـــا د مینـــې شـــور دی
پـــه توبـــو مـــې پښـــې کېښـــودې زاهـــده
بیـــا مـــې عـــزم د مغـــرور اشـــنا پـــه لـــور دی. [۱]

---

(۱) د تیرو په ذهن کې، ۱۳۶۳ل کال، ۱۳۶۱ کال، ۸۹مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لعل پاچا

سپښتې

دلته د هغې کوڅې ګوټ ته ګورئ
یو دوه جوار ګره ناست دي
او په تېرو، تېرونو کانو باندې، زموږ د تن غوښې کړې بېلې ځانته
نشه او مست مو دي د زړه په وینو
له خندا شنه دي او د سترګو په کونجو کې، سره ګوري خاندي
لاس کې نیولي دي زموږ د تن هډوکو سپښتې
او پرې کوې زموږ د یار په لمسه
د سپښتو، سپښتو لوبه
یو بل ته ګوري سره
په مینه، مینه باندې
لو به روانه ده لا.[1]

(۱) درفش جوانان، ۱۳۲۹ل کال، ۱۴ ګڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لعل پاچا

د پرون سندرې

اشــنا زمــا ژړګــی خــو د پــرون ســندرې وایــي
دې نــن تــه پــر ســکروټو د ازمــون ســندرې وایــي

مرګیــه کــډه وکــړه نــور زمــوږ لــه دې مالتــه
چــې دلتــه تانــدې لښــتې د ژونــدون ســندرې وایــي
د مینــې پــه وطــن کــې د مجنــون پادشــاهي ګــوره
لاســونه یــې تــک ســره دي د قــانون ســندرې وایــي
راځــي بــه دې تورتمــه د لمــن خیــرې کیــدو تــه
پــه لار کــې د منــزل مــو ســباوون ســندرې وایــي
یــه وختــه څــه دې وکــړه د ښایســت بــڼ کــې زمــوږ
چــې دلتــه هــر یــو ګــل نــن د جنــون ســندرې وایــي

ژړګیــه ګیلــه مــه کــړه لــه پــردو ځنــې تــه هســې
نــن دلتــه د پښــتو مــرګ تــه پښــتون ســندرې وایــي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ممتاز ارمان

اپټ

منم
غاټولو
د ازغو لو د پلوسو الماسي څوکې د لمر په وړانګو وسېزلې
او د نړۍ د هسکې څوکې
په هک ، ځک بام یې جنډې د سپرلي ودرولې
خو لا سپوږمۍ
د شپې له تیو د ناز شونډې ایسته کړې نه وې
چې د کارغانو دوزخي وزرې وپړکېدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دخزان سرې سيلۍ د سهيل لوري ته راوبهېدې
نو ځکه،
دلته د رېديو او شينليو په دې شنه لمن کې
د مارکنډو او خرېړو واکمني
له توتکيو او له زانړو نه د ژوند په بدل
غواړي وزرې
او د وينو پانې پانې ګلان.[1]

۷/۲/۱۳۶۹

---

(۱) قلم جريده، ۱۳۶۹ ل کال، ۱ ګڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ممتاز ارمان

جکړ

خپلــو ورتــه ځمــلاوه پــردو پــه وینــو ولاړه
پت خو د پښتو مې پښتنو مې پښتنو په وینو ولاړه
دغــه کوربنــو خــو د نغریــو ســوي وځنــډل
خــدایږو چــې ملګــرو ! مېلمنــو پــه وینــو ولاړه
ځیـرې لېونـو خو هر چا خپـل، خپـل ګرېوانونـه کـړه
دا مالــت ښــاغلو او درنــو، پــه وینــو ولاړه
جـوړ د غـم جکـړ و د چـا نـوکې د چـا کـوکې وې
هــم تنکــو ګلونــو هــم ازغــو پــه وینــو ولاړه
لــور و د لــوګري پــه زړه ننــوت بیــا وواتــه
یــو ځلــې ګنــاه او بیــا توبــو پــه وینــو ولاړه
ځـه پوښـتې پـامیر نـه چـې لمـن دې ولـې ځیـرې ده
یــو ځلــې لېوانــو او بیــا ســپو پــه وینــو ولاړه.

۴/۴/۱۳۶۹

کابل

ملوک رغون

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما برخه

چې يې زمونږ د مينې ساه واخيسته
ځانته سودا يې د ګناه واخيسته
څه ورته دومره هم ونه ويلې
چې دې رضا زمونږ له څه واخيسته
زړه خوږې مينې مې د يار له کتو
خپلو دردونو له دوا واخيسته
نکاح په پټه، پټ په پټه وشوه
لکه چې بډه دې مـلا واخيسته
رقيبه ياره ! دديې زړه ((رڼا)) مې
تا له سينې ولې په غلا واخيسته
کله چې زمونږ د جدايۍ ناره شوه
ما مې له يار ځنې دعا واخيسته
د خوشالۍ او غم د وېش په ورځې
ما له تقدير ټوله ژړا واخيسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملوک رغون

وروستۍ سلګۍ

په تياره تياره ماښام کې
د زړې کوټې په کوټ کې

د شلېدلي کټ په خوا کې
د سړې چرګۍ په غاړه
د ناروغې بوډۍ سرته
نيمه سوې غونډې شمه
پټه خوله په چغو چغو
غلې غلې شان ژړېږي
کله يو خوا کله بل خوا
شي کږه وږه له غمه
کله لپې لپې اوښکې
څڅوي په ځان له بره
کله څر څر اواز وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پتنګـــان پـــه ځـــان ســـتي کـــړي
کلـــه غلـــی شـــي غـــوږ کيـــږدي
د بـــوډۍ پوښـــتنه وکـــړي
خـــو ناروغـــه بـــوډۍ هلتـــه
ځنکـــدن کـــوي مـــړه کيـــږي

شـــمعه هـــم د بـــوډۍ خـــوا کـــې
پـــــه ژړا ژړا ســـــــوزيږي.

۸/۱۱/۱۳۶۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظیف الله تکل

د زنګ پټري

((سپرلیه راشه)) په دې ګلو راشه
په شنو غندلو په بمبلو راشه
زموږ د باغ په ونو
د کشمالو په څوکو
لا خو توپان د ژمي
لا خو خمار د وریځو
د توري شپې له زړه نه
بیمار، بیمار پاڅېږي
د سرو غوټو په شونډو
د لمر شغلو ته مخکې
پټري د زنګ وهي.

۸/۴/۱۳۶۹
کابل، خیرخانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

علي ګل پیوند

د مور لیک ته

لیک مې د مور نه دی زده
چا ته بې ویلې وي
چا ته بی زاري کړې
چې راشه زما ګران زوی ته
ولیکه !
زه روغه یم ته څنګه یې !
یاد خوبه دې وي !
چې شنه پاڼه
زموږ د کور له ونې
په زوره چا شکولې وه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژړل به دې
تاتې-تاتې دې ډېر وکړه
ويده شولې
نو ګرانه مينه ګرکۍ مې
راوليکه !
زه روغه يم، ته څنګه يې ![1]

۴/۲/۱۳۶۱

(۱) سيلۍ، ۱۳۶۸ل کال، د افغانستان د ليکوالو انجمن، ۷۱-۷۲مخونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

علي ګل پیوند

د پېړۍ ګالیله

ما پخپلو سترګو ولید
هم هغه و
ببر سر ګرېوان څیرلی
لاس او پښو کې زنځیرونه
څو پاګانو یې خندلې
ویلې دا !
دا لېونی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېږدئ پرېږدئ چې ګونګه شي
په درنو درنو ورنو نو
خو ده !
ده د ځمکې غوږ کې ((هو)) کړه
درته نه مې ویلې ګرانې !
ودې نه لیده څه وشو !
څه ! ته څه ! لنډه وه لارې
((که زه وم که نه وم نه وم)).[1]

(۱) جرګه مجله، ۱۳۶۸ کال، ۶ ګڼه، ۴۹ مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوټه ونه

زما نیکه کیسه کوله
ویل دا لویه ونه ګورې
چې ترې لاندې شنه ویاله ځي
دا سپېرې دېرې وینې
د درنو ناستو وستل دی
د جرګو مرکو ځای دی
په پېړو پېړو کلونه
که به چا زموږ په سیمه
که به چا زموږ په خاوره
که به چا زموږ په لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

که به چا زمونږ په بره
د تېري لاس اوږدولو
یا به بې شرم جوړولو
وو تاوده به وستلونه
زما یاد دي بچی دلته
ددې غتې ونې لاندې
دغه ځمکه زونښېدله
سره ټول وو ولسونه
چې څه تره دلته وشي
((هو)) پې وشي د سپینږیرو
د خدای زور د خلکو زور شي
سا او وینې شي د نرو
کاشکې دې کیسې کولې
څه بې ویلې له پخوا نه
چې په ((ګنه)) کې یاد بږي
د ویاړونو له انسانه[1]

---

(۱) باولی، ۱۳۲۸ل کال، د اطلاعاتو او کلتور وزارت، ۳۸-۳۹مخونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالمالک بېکسیار

غزل

چې يې په سترګو کې ښکاره نه شولې
پوه شوم ارمانه چې پوره نه شولې
خيال مې د عشق ښکلی جهان په څه شو
اشنا چې ته په کې دېره نه شولې
يا خو څه شوي يا څه کېږي ګلې
نن په ګودر خوره وره نه شولې
که پښتو وي راکې نو بس دی همدا
ما چې در وکاته، ته سره نه شولې
دا خو پښتو مغله نه ده پاتې !
پښتون دې خرڅ کړ غرغره نه شولې
ستا په ښايسته خمارو سترګو مې څه
د بېکسيار په ننداره نه شولې.[۱]

(۱) د نظر په څوکو له ناچاپه شعري مجموعې څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالمالک بېکسیار

د زهرو پیالې

پرون مې بیا ،
د خپلې مینې په سپېره هدیره
ستا د شهیدو وعدو ،
د شناختو څنګ ته په شېبو وژړل
✵✵✵

او د ګودر خوا کې د وچې ونې
چې د چوغکو په بدل کې یې اوس ،
په وچو پاڼو کې ساکښو خپلې ځالې کړي
د اوښکو سیند کړ جاري
✵✵✵

شېبې مې
یو بل پسې ، لکه د زهرو پیالې
ستا په ترخو یادو کې
له ستونې تېرې کړلې.[1]

(۱) د نظرپه څوکو له ناچاپه شعري مجموعې څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالمالک بېکسيار

د نظر باران

رابانـدې بيـا چـې نـن ازغـي را اوري
د چـا نظـر مـې پـه زړګـي را اوري

اوس مـې د اوښـکو چـاره ګرانـه شـوله
لکـه بـاران د پسـرلي را اوري
نـامردې څنګـه دې ښـېرې شـوې پـر ځـای
چـې اشـنايي مـې پـه تنـدې را اوري
شـيخه مهـراب نـه سـر راپورتـه نـه کـړې
د ګـودر خـوا کـې شـنه منګـي را اوري

پـر بېکسـيار غريـب اسـرو اسـرو کـې
د ګـل پـر ځـای همـېش ازغـي را اوري.[1]

---

(۱) د نظر په څوکو له ناچاپه شعري مجموعې څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تېغونو لو

نه... !
هېڅکله ذهن مې دا نه قبلوي
باور مې هم دا سې منلی نه شي
چې ددې واټ د پاسه
د پښن دوکان کې هڅو
د کر لپاره سپاره نه جوړېږي
لکه چې ګرم نه يمه !
زه د رښتيا له څنډ نه
په خپلو دواړو غبرګو سترګو وينم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې پښ په ببړه، ببړه
د تسپارونو پر ځای
دلته د کر، کیلې، باران موسم کې
د شنو تېغونو د ریبلو او د ((لو)) لپاره
له سرې او سپنې نه ((لور)) جوړوي
او په ((لوګرو)) یې ارزانه پلوري.

۳۱/۴/۱۳۶۲
کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

عارف خزان

د حجرو شهادت

زموږ د کلي له سپېرو نغرو نه
نور د اورونو لوګي
لکه بيرغ چېرته د بام د پاسه نه رپېږي
د چينو سترګې د حجرو د شهادت په وير کې
له ډېره غمهړندې شوي اوښکې نه تويوي
او کلی کوز له پاسه
جوړ د بادونو د مارانو د نڅا جشن ته
په ډېر هيبت
کنډر،
کنډر
ولاړ دی.

۲۸/۷/۱۳۶۸
کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالباري جهاني

اوښکې

څه تودې تروې اوبه دي
د ګرېوان پر لور بهېږي
ابدي سکون ته درومي
له ژوندۍ سترګې بېلېږي

✵ ✵ ✵

له هر څاڅکي سره مله وي
د مرموز جهان غږونه
پر اشنا لارو وراخلي
نابلده قدمونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کمزورۍ دنیا ژبه
د قدرت پښو ته ورلوېږي
د احساس بیده نغمه ده
په بانړو غړېول کېږي

❃ ❃ ❃

دا شربکه ګونګۍ ژبه
هرې سترګې ته اشنا ده
دا د هرې مینې کور دی
دا د هر نفرت غوغا ده.[۱]

---

(۱) له ورکې مینې څخه، ۸۲مخ، ۱۹۷۹م کال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالهادي هادي

غزل

دلته وینې هلته وینې ټول وطن زخمي زخمي شو
د ګلابو پاڼې ژاړي چې ګلشن زخمي زخمي شو
د وبا استازی ګرځي پرېږ کوي مرۍ د حسن
د سپرلو ابۍ شوه بوره هر چمن زخمي زخمي شو
له اسمانه راورېږي د الله(ج) د غضب کاڼي
سمن سر ورته نیولی نسترن زخمي زخمي شو
پسرلی نه و وبا و چې هر باغ کې یې پل کېښود
هره ونه هر یو ګل او هر سمن زخمي زخمي شو
هادي اوس یې نو غمونه ښه په خلاصه ټنډه ګاله
دا خو ستا سو لېونتوب و چې هر تن زخمي زخمي شو.

۳۰/۲/۱۳۶۹
کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالهادي هادي

غزل

وخته کوڅه کې وو هر لور لېوني
اوس مو د بېره شو لو په کور لېوني

که يې هر څو سرونه پرېکړه جابر
ګوره چې زېږي نوي نور لېوني

خدايه ! محفل ورځنې تش شو څه له
شړي مالت نه په هر تور لېوني

هغه د قيس د مدرسې طالبان
دلته ژوندي شولو په ګور لېوني

هادي هغو پورې به ژاړو موږه
چې څو يادېږي دا څلور لېوني.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فضل الهي ګران

د رڼا نیالګي

هره خوا جان او جانان دی کوه طور دی کوه طور دی
یو بې حده خوربه جهان دی کوه طور دی کوه طور دی

عشق او وجد دی مستي ده د انوارو دنیاګۍ ده
چې موسی ورته حیران دی کوه طور دی کوه طور دی

تجلي مې د جانان دي ددې زړه د عرش له پاسه
مینه مینه کن فکان دی کوه طور دی کوه طور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د وحې نه قربان شم ای د عقل جبرائیله !
لږ خو وګوره توپان دی کوه طور دی کوه طور دی

میخواره مجنونان واړه یو له مخې میزوبان شوه
اوس د مینې امتحان دی کوه طور دی کوه طور دی

دې سرکش ناري جهان ته د مهدي وتل په کار دي
څه ښایسته نوري ارمان دی کوه طور دی کوه طور دی

چا ویل چې د ګران شعر راپرېوتی له اسمانه؟ !
ګرانه ستا زړه څراغان دی کوه طور دی کوه طور دی.

۱۳/۲/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

فضل الهي ګران

ژوبل دردونه

اوښکو کې د چغو تندرونه وینولی شم
سترګو نه د کړیکو ټول خوبونه تښتولی شم

وینې، وینې چغې د شپېو مې ژوبلوي مدام
چغې د قلم نه لکه وینې غورځولی شم

ته که چاودې پوندې او شکېدلې ګرېوان نه ګورې
زه ژوبل دردونه د چا کله هېرولی شم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ببـر سـرونه وچـې شـونډې او زخمـي هيلـې
تـل د عـاطفې پـه نرمـه غېـږه کـې نيـولی شـم

سـوزند فريادونـه او ويرونـه شـول لمبـه لمبـه
ژونـد د بې احساسو پـه لمبو کـې سـوزولی شـم

ټـول ګـلان د چغـو پـه وربـل کـې د خـوږې مينـې
ډېـر پـه مينـه مينـه لکـه پېغلـې زنګـولی شـم

ونڅـوه ګرانـه پـه غـزل کـې اورنـۍ چغـې
ژوبـل اميدونـه پـه نغمـو ټکـورولی شـم.[1]

(۱) د هيلو ګودرونه، ۱۳۶۵ل کال، د ليکوالو اتحاديه، ۱مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فاروق فردا

د نور وږی

راشه زما،
د سوځېدلو امیدونو،
د باغچې
مړاو غوټیو باندې
د خپلو سترګو د موسکاوو
د عطرونو پرخې
په شپېو وورو
چې مې د هیلو ګلان
د نور د وږو
نوراني لارو کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غوړېدو په خاطر
ستا د موسکاوو سپينې لارې څارې
راشه زما،
غېږه کې وغوړېږه.
هر مازيگر
د لمر د شونډو په رنگ
د سره شفق په مخملينه پاڼه
ستا د بدن پرتابلو
د خپلې مينې انځورونو سره لوبې کوم
ستا د تابلو په غنمرگ بستر کې
ستا پر وربښمينو مړوندونو باندې
د ستا د زلفو د عطرونو شال پر سر غوړوم.

۱۳۶۸ل کال، سلواغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

فاروق فردا

د ځنګل جنازه

دا راټول شوي لوګي
پر خپلو سترو اوږو
غواړي زموږ د کليوالو د ځنګل جنازه يوسي چېرې؟
د تورو وربځو شاته،
هلته چې ستوري د سپوږمۍ کاله کې
نور د ځنګل د شينکو ونو د شنو پاڼو شنه بويونه اوربدلی نه شي
اسمان نو چاته غوړوي لمنه؟
دا لمر ليدی شې که نه؟
په خپلو سپينو وړانګو؟
د کومې مينې مرثيې غږوې؟
تو تکې زېری د سپرلي راکوي
خو لا په شونډو کې يې
مات شوي نه دي د سکوت مهرونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروین فیض زاده ملال

پردی ساقي

کوڅه هغه ده خو صنم نه شته
د زړه پرهر ته مې ملهم نه شته
رانجه ژړېږي د بڼو پر څوکو
چې د جانان مې پرې قدم نه شته
د شونډو پانې شولې ترمې ترمې
ساقي پردی، دی څه یې غم نه شته
سپوږمۍ غمجنه شوه پر بام نه راځي
د ځلېدلو یې پرتم نه شته
کږه وږه لکه د ځانګې شومه
سپرلی بیده د وږو دم نه شته.[1]

۱۳/۵/۱۳۶۷

(۱) ژوندون مجله، ۱۳۶۷ل کال، ۴ګڼه، ۵۰مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفیه صدیقي

د محبت ګلونه

ما د الفت ځولۍ ځولۍ ګلونه
د عقیدت له باغه بیا راوړي
بیا مې ګېډۍ ګېډۍ جوړې د سرو ګلو کړې
ستا په پټکي په خپل وربل کې یې ږدم
پاتې ګلونه به غونچې غونچې کړو
د چا په دواړو پښو کې د دې غونچو ګېډۍ ګېډۍ به کېږدو
بیا به په ګډه ورشو
هغه مالي ته چې ګلونه کري
د همدردۍ او وفا د صداقت او مینې
خوارۀ تخمونه کري
موږ به په ګډه ورته سلام ووایو
ته د پټکي ګلونه زه د وربل ګلونه
سره جوړه به یې کړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه له کومي به یې د هغه پښنو کې کېږدو
بیا ورته وبه وایو
مالې ګلونه کره په هغو زړونو کې چې
د شاړو دښتو په شان وچې سپېرې پرتې دي
د دغو کلکو زړونو ددې سپېرو ډاګونو
هوا بدله کړه ته فضا بدله کړه ته
ورته رڼا وبښه د رنګارنګ ګلونو
بیا به په ډېره مینه
د هغو زړونو شاړو دښتو نه به
د محبت له ولې او به په لپو راوړو
بیا به خړوب شي هغه
په کې به وټوکېږي د محبت ګلونه.[1]

۹/۵/۱۳۶۵

(۱) لوپتیه، ۱۳۶۷ل کال، د لیکوالو انجمن، ۸-۹مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفیه صدیقي

د حقیقت ډولۍ

ستر ګې مې ستا د ستر ګو
د شنه اسمان په زړه کې
د وفا ستورې ګوري
زما د ستر ګو زړه کې
د امیدونو غوټۍ
په نخښدلو شولې
د شنه اسمان په شاوخوا سیمو کې
غمازي وربخې راغلې
څو د باران پلمه شوه جوړه ورته
زما له سوي زړه نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه سیلۍ پاڅېده
لاړله نېغه د اسمان زړه ته ورننوته
خو بیا یې ولیدله چې
نرۍ، نرۍ باران را وورېده
هغه ګلبوټي د غوټۍ شول خړوب
ګلان یې وسپړېدل
بیا د خیالو ناوې مې
د حقیقت ډولۍ کې
د واقعیت لوپې وراوې سره
د نوي ژوند په کاله ننوته.[1]

---

(۱) اخبار هفته، ګڼه ۲۵، ۱۳۶۹ل کال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاج محمد یاري

غزل

زما د اوښکو د محل خمونه مه ماتوه
د غم فنا د میکدې جامونه مه ماتوه

ګوره ټوټې به یې ونه نیسې کوشېږ د عذر
په سرو منګولو کې نیولي زړونه مه ماتوه
پرېږده مالي چې لږ د ګلو ننداره وکړمه
د زړه په سر کې مې اغزي غمونه مه ماتوه
د ښه نظر په خاطر تل درځي د سر په سترګو
د هیلو بڼ کې د احساس ښاخونه مه ماتوه

ماته ښې یادې دي (یاري) ستا ټولې کړې وعدې
په یارانه کې دې هېڅ وخت لوزونه مه ماتوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرین انځور د هېواد ځوان نوښتګر لیکوال دی. سره له دې چې د لیکوالۍ زیاته برخه یې پر کره کتنې، کیسه لیکنې او څېړنې متمرکزه ده، خو په وروستیو لسیزه کې یې زمونږ شعر ته د یادونې وړ خدمت کړی دی او کله کله شعر هم لیکي، دلته یې یو ټوټه شعر د دغې مجموعې د ښه اختتام لپاره راوړو.

ټولو ته په مینه
زرین انځور

مخه ښه

یوه شېبه ده
عجیبه نه ده، یو غزل د جدایۍ دی
یو غمګین شانته پرتم دی
عجیبه ده،
را ورېږي د وصال له شنه اسمانه تندرونه
او لګېږي،
پرې لګېږي د مینو ټول ناخواله امیدونه
خدایه خیر کړې، خدایه خیر کړې
یوه شېبه ده،
شېبه نه ده، د یو عمر پیلامه ده
یو عجب ټکی د کرښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورپسې بله لیکلې
خو لوستل د دغې کربنې
لا یې بله تماشه ده
هلته پټه
د سرسام زمان د پاڼو هدیره ده
بې لوستلو د هرې پاتې
نالیکلې د هر سپینې، سپینې پاڼې
دا شېبه، دا سې شېبه ده
شېبه نه ده هدیره د یو ارمان ده
زما دا شېبه ناخوښه، دا عجیبه شان لحظه ده
لکه تې خور ماشوم جدا چې شي په زور د مور له تې نه
او رباب یو څوک راغلا کړي د ادم له خوږې غېږې
او یا لاړه ترې درخو شي، منډه وکړي
یا دنیا خوږه کیسه لا ختمه نه وي
چې یې ژبه ورګونګۍ شي
هر څه پاتې شي نیمګړي
یا یو خوارد بوډۍ زوی وي
یو مین وي
یوه ناوې یې په مینه وي راوړې
لا یې لاس نه وي وروړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې له خوب څخه راويښ شي
ړنګه بنګه يې دنيا شي د خيالونو
دا شېبه داسې شېبه ده
د ګونګې رباب نغمه ده
د بوډۍ شېبې اسره ده
چې پرته وي ځنکدن ته
يوه ړنګه شان لحظه ده
چې خبره په کې نه شته
خو له ورايه
د يو لاس يو اشاره ده
خدايه خير کړې !
خدايه خير کړې !

۲۵/۵/۱۳۶۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه

محمد اسمعیل یون د حاجي محمد خان زوی پر ۱۳۴۶ل کال، د لغمان ولایت د الینګار ولسوالۍ دنیا ته راغلی. زده کړې یې د الینګار ولسوالۍ د سلینګار په لومړني ښوونځي کې سرته رسولي دي، تر هغه وروسته کابل ته راغلی او په خوشال خان لیسه کې شامل شو. پر ۱۳۶۶ل کال له نوموړې لیسې څخه په دویم نومره بریالی او پر ۱۳۶۷ل کال د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې محصل شو. پر ۱۳۷۰ل کال له نوموړې څانګې څخه اول نومره بریالی او پر همدې کال بېرته د پښتو څانګې د کدر غړی شو. پر ۱۳۸۵ل کال په نوموړې څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې د ماسترۍ دوره پیل شوه، یون په ډېر ښه او بریالي ډول دا دوره پایته ورسوله.

محمد اسمعیل یون له ۱۳۷۰ ل کال څخه بیا تر ننه پورې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي تدریسي غړی او د (پوهندوی) علمي پوړۍ ته رسېدلی دی، پر استادۍ سربېره، استاد یون د ((کابل پوهنتون))، ((هیلې)) او ((شمشاد)) مجلو د چلوونکي دنده هم په ښه ډول ترسره کړې ده. په پېښور کې د چاپېدونکې ((معارف)) مجلې کتونکی غړی هم و. همدارنګه د یو شمېر نورو چاپي خپرونو همکار هم پاتې شوی دی.

استاد یون پر ۱۳۸۱ ل کال، په جلال اباد کې بېړنۍ لویې جرګې ته د ختیزو ولایتونو د انتخاباتو د دفتر مشر شو، د دې جرګې لپاره تر ټاکنو وروسته د جرګې غړی، بیا د جرګې د غړو له خوا د بېړنۍ لویې جرګې د لومړي منشي په توګه انتخاب شو. استاد یون په دې جرګه کې تر خپل وروستي وسه خپل ملي او تاریخي مسولیت ادا کړ او د هېواد د ښمنه عناصرو د توطیو مخه یې ونیوله.

تر دې جرګې وروسته، کله چې د افغانستان د اساسي قانون د تدوین بهیر پیل شو، نو استاد یون بیا د دې بهیر لپاره د ختیزو ولایتونو د دارالانشاد دفتر مشر و ټاکل شو. په ختیزو ولایتونو کې د اساسي قانون د لویې جرګې لپاره انتخابات هم د همدې دفتر له

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوا ترسره شول استاد یون د اساسي قانون د تصویب په لویه جرګه کې د نوموړې جرګې د دارالانشا د غړي په توګه خپل فعال رول ادا کړ. ټاکل شوې وه، استاد یون په ختیزو ولایتونو کې د افغانستان د جمهوري ریاست لپاره د عمومي ټاکنو د دفتر مسول شي، خو په کابل کې د لویو جنګسالارانو او ځینو تنظیمي مشرانو له خوا پر حکومت او ملګرو ملتونو د زیات فشار له امله له کاره ګوښه شو. ملګرو ملتونو (UNAMA) استاد یون ته وړاندیز وکړ، چې په کابل کې به تر دې لوړه دنده در وسپارو، خو استاد یون ونه منله او خپلې استادۍ ته یې دوام ورکړ.

درې کاله وروسته یې د ځینو ملګرو په زیات ټینګار او غوښتنه، د جمهوري ریاست د ملي امنیت شورا په دفتر کې د فرهنګي چارو د ریاست دنده ومنله او په کابل پوهنتون کې پر استادۍ سربېره لا تر اوسه دا دنده پر مخ وړي. استاد یون پر ۱۳۸۵ل کال د افغانستان او پاکستان د امن ګډې جرګې لپاره د افغانستان له خوا د منشي په توګه غوره شو او دا دنده یې هم په ښه ډول ترسره کړه.

استاد یون د خپلو اکیډمیکو او لیکوال په توګه په تېرو شلو کلونو کې ګڼ شمېر فرهنګي او ټولنیز خدمتونه ترسره کړي، په ګڼو چاپي، راډیویي او ټلویزیوني مرکو کې یې د و اقعیتونو او حقایقو د څرګندیدو له امله د خلکو په زړونو کې ځای نیولی دی. که څه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر خلک د یون لیکنې، مرکې او نظریات خوښوي، خو یو شمېر داسې خلک هم شته، چې د یون سرسختي مخالفین دي. د هغه ملي او ګډو نظریاتو ته هم غلط رنګ او تعبیر ورکوي، دا ډول اشخاص، چې اکثره یې زورواکي او د سیاسي ډلو ټپلو غړي او مشران دي، د استاد یون نظریات خپلو شخصي او تنظیمي ګټو ته خطر بولي، نو ځکه یې په ټینګه مخالفت کوي. زه د دې شاهد یم، هر کله چې یون کومه لیکنه او مرکه کړې، نو دده پر ورانده یې مثبت او منفي غبرګونونه دواړه راپارولي دي، منفي غبرګونونه اکثره وخت د هغو اشخاصو او ډلو له خوا وي، چې په تېر کړکېچن سیاسي بهیر کې یې ډېرې نامشروع ګټې ترلاسه کړي او ځانونه یې مطرح کړي دي.

مثبت غبرګونونه اکثره د ولس د مشرانو، روښنفکرانو او نورو مخورو له خوا وي، خو استاد یون په دغسې سختو اغزنو او تنګو شرایطو کې بیا هم خپل فرهنګي، سیاسي او ټولنیز کار ته دوام ورکوي.

دا اوسنی فرهنګي کار، چې تاسو یې اوس په مسلسل ډول ګورئ، دا د تېرو شلو کلونو کارونه دي، چې له تېر یو نیم کال راهیسې پرې په منظم ډول کار شوی، اوډل شوي او دادی ستاسو مخې ته اینښودل کېږي، په داسې یو دولتي دفتر کې چې بوختیاوې په کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېرې وي، د منظم او ستر فرهنګي کار سرته رسول اسانه کار نه دی.استاد یون پر خپلو فرهنګي کارونو سربېره د ګڼو فرهنګي ټولنو د غړي، همکار او موسس غړي په توګه هم خپل فرهنګي رول ادا کړی، په پېښور کې یې د دوو الماني مېشتو فرهنګي ټولنو (دافغانستان دکلتوري ودې ټولنې) او(د پښتني فرهنګ د ودې پراختیا ټولنې) د همکار په توګه د بېلابېلو لیکوالو په لسګونو اثار، ایډیټ او چاپ کړي دي. دغه راز یې په سلګونو کورنیو مشاعرو، ادبي غونډو او سیمینارونو کې ونډه اخیستې ده، خپله یې هم په لسګونو مشاعرې، سیمینارونه او علمي ورکشاپونه جوړ کړي دي.

سربېره پر دې، په یو زیات شمېر، ملي او نړیوالو کنفرانسونو کې یې په ښه ډول د خپل هېواد استازي کړې ده. دلته به یې د اثارو یادونه وکړو:

اثار

الف- پنځونې:

کتاب نوم	څرنګوالی	چاپکال
• مټکور	لومړۍ شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷
• په اورونو کې سندرې	دویمه شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷

ب- راټولونې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- هیلۍ ګډه شعري ټولګه دویم ۱۳۸۷
- نیمګړي ارمانونه د حیران شعري ټولګه دویم ۱۳۸۷
- د لوونو فصل ګډه شعري ټولګه دویم ۱۳۸۷
- د نازو انا یاد د سیمینار د لیکنو ټولګه دویم ۱۳۸۷
- د استاد الفت نثري کلیات د استاد الفت نثرونه دریم ۱۳۸۷
- سیندونه هم مري د اسحق ننګیال شعري منتخبات دویم ۱۳۸۷

ج- ژباړنې:

- د ټولنپوهنې له نظره: په افغانستان کې د واک جوړښتونه
  د پوهنوال روستار تره کي اثر دویم ۱۳۸۷
- .د افغانستان فرهنګي میراثونو ته یوه کتنه
  د نینسي دوپرې اثر دویم ۱۳۸۷
- په افغانستان کې د جګړې جنایتکارانو محاکمه
  د پوهنوال روستار تره کی اثر دویم ۱۳۸۷

د - یونلیکنې:

- د اماراتو سفر د اماراتو یونلیک دویم ۱۳۸۷
- که یون دی یون دی د اروپا یونلیک لومړی ۱۳۸۷
- د پنټاګون ترڅنګ‌و د امریکا یونلیک لومړی ۱۳۸۷

هـ- څېړنې او شننې:

- د محمد ګل خان مومند اند و ژوند ته یوه لنډه کتنه دویم ۱۳۸۷
- استاد زیار د پښتني فرهنګ یو ځلاند ستوری دویم ۱۳۸۷
- د کابل پوهنتون د ادبیاتو پوهنځي پښتو کتابښود دویم ۱۳۸۷
- د افغانستان فرهنګ ته اوښتي زیانونه دویم ۱۳۸۷
- د پښتو شعر هندسي جوړښت شپږم ۱۳۸۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

- له افغانستانه د مسلکي کادرونو د فرار عوامل دويم ۱۳۸۷
- ساينسي پرمختياوې دويم ۱۳۸۷
- ببرړنۍ لويه جرګه ولسواکي او زورواکي دويم ۱۳۸۷
- انديال خوشال لومړی ۱۳۸۷
- هيله د خپلو سريزو په لمن کې لومړی ۱۳۸۷
- کلتوري يون لومړی ۱۳۸۷
- فرهنګي فقر لومړی ۱۳۸۷
- مرکه او مرکې لومړی ۱۳۸۷
- خوشال په خپل ايډيال لومړی ۱۳۸۷
- د کتابونو په وړمو کې لومړی ۱۳۸۷
- افغانستان په سياسي کړلېچ کې لومړی ۱۳۸۷
- پښتو ليکنۍ سمون لومړی ۱۳۸۷
- اوسنۍ رسنۍ لومړی ۱۳۸۷
- که نړيوال ماته وخوري؟ لومړی ۱۳۸۷

خدای (ج) دې استاد يون ته ډېر عمر ورکړي او جرئت دې ورته هم تاند لري، الله(ج) دې دی له هر ډول بدو بلاوو وژغوري، په فرهنګي کارو زيار کې ورته د نور زغم او وسبلې هيله لرم.

په درناوي

وفاالرحمن وفا

کابل - افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

DəLawuno Fasəl

(The season of Reaping)

The collection of Pashto Poems

Collected
By:
M. Ismael yoon

ISBN 978-9936-500-02-0

د خپرونو لړ: (۳)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library